

“Enaniyetin bırakılması”, “Hayrın ve vücûdun Allah’ın tevfiğiyle olduğunun bilinmesi”, “Nefse itimattan vazgeçilmesi” ve “İstiğfar edilmesi” Nefs-i emmarenin tahripten kurtulup nihâyetsiz cinâyetten kendini muhafaza edebilmesi için dört şartın izahı?

Enaniyeti bırakmak, insanın kendisini kul bilmesi, ona takılan bütün maddî ve manevî cihazları emanet telakki etmesi, onlara hakikî malik olmadığına şuurunda olması demektir.

Üstat Hazretleri [Mesnevî-i Nuriye](#)’de şöyle buyurur:

“Ben kendime mâlik değilim. Ancak mâlikim kâinatın malikidir...”

Böyle diyen bir insan, “benim elim, benim gözüm,..” derken, bütün bu organları emanet bilir. Enaniyetle, onlara sahip çıkmaz ve bütün bu emanetleri Rabbinin rızası istikametinde kullanmaya kendini mecbur bilir.

Böyle bir insan, yokluktan kurtulup varlık âlemine gelmeyi Allah’ın bir ihsanı ve ikramı bildiği gibi, gerek bedeninden ve ruhundan, gerek haricî âlemden edindiği bütün istifadeleri de Allah’tan bilir. “Her hayır O’nun elindedir.” der. Nefsine itimat yerine, Rabbine tevekkül eder. Üzerine düşen görevleri yaptıktan sonra, neticelerin tahakkuku için Allah’ın takdirini ve ihsanını bekler.

O bu sağlam yolda yürürken, nefsinin arzularına, yahut şeytanın vesveselerine kapılarak bazı yanlışlar da yapabilir. Böyle bir durumda hemen istiğfar ve tövbe kapısını çalar. Kulluğuna zarar veren bu yanlışları böylece temizleyerek “tam abd” olur.